

КОАЛИЦИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ ЗА НАРУШЕНИЯ В ПЕРИОДА НА COVID-19 И СЛЕД НЕГО

С подписването на настоящото писмо призоваваме всички държавни власти и институции да осигурят закрила на лицата, които подават сигнали за вреди, злоупотреби и законови нарушения, възникващи в периода на кризата, причинена от пандемията COVID-19. Насърчаваме гражданите и работещите да изискват отчетност от правителствата и корпорациите и да защитават човешките права и свободи.

Пандемията COVID-19 изважда на показ значението на отговорността и необходимостта от навременна и надеждна информация от държавните институции и лидерите.

Гражданите на всяка засегната държава трябва да са наясно с разпространението на заразата както на местно, така и на международно равнище, за да могат да реагират адекватно и да съдействат за предпазването на своите общности. Честността, прозрачността и сътрудничество са жизнено важни особено по време на пандемия.

В резултат на COVID-19 станахме свидетели на примери за нарушения и лошо ръководство от страна на държавни институции, търговските организации и бизнеса. Нарастващата загриженост включва и области като здравната система и нейният капацитет, обществените поръчки, нарушенията на здравното и трудовото законодателство, неподготвеност на световната верига за доставки, нелоялни практики на конкуренция и пазарни злоупотреби, както и сериозни навлизане в правото неприкосновеност на лично пространство като следствие на дигиталното проследяване на хората.

Адекватното уведомяване на обществеността и работниците за мащаба на риска, честното и отговорно действие на всички институции и прозрачност при събирането на данни – всичко това е от критична важност за общественото доверие във възможностите ни да превъзмогнем кризата.

Следването на тези принципи става още по-наложително когато обичайната защита, гарантирана от фундаменталните демократични стълбове на нашите общества, биват ограничени и заобиколени. В редица държави се прекратява дейността на парламента и формите на демократична представителност. Използваните от правителствата извънредни правомощия без подходящ публичен надзор и прозрачност, носят потенциален риск.

Разобличителите могат да изиграят ролята на важен предпазен механизъм за обществата като своевременно предупреждават в подобна извънредна ситуация.

Те са своеобразен коректив във всяко едно общество, още повече във време на световна здравна криза, когато правото на информираност на общността може да е въпрос на

живот и смърт. Затова в подобна кризисна ситуация, а и след нея, призоваваме гражданите и работещите да изискват поддържането на отчетност от правителствата, корпорациите и борсите в името на човешките права и свободи.

Станахме свидетели на злоупотреби по време на пандемията. Фундаменталните човешки права на свобода на изразяването и достъп до информация бяха ограничени в различни ситуации. Най-скъпо заплатиха за това най-уязвимите членове на обществата: възрастните, бедните, имигрантите и бежанците, хората с различна ориентация, затворниците, множеството работещи в риск като тези на първа линия.

Подаването на сигнали се е доказало като мощен инструмент в превенцията и борбата с действията, които вредят на обществения интерес. Организациите, които представляваме, призовават държавните власти и корпорациите да защитят тези, които разкриват вреди, нарушения и злоупотреби по време на кризата с COVID-19, а и след нея. Работещите поемат ежедневен риск, за да поддържат много жизнено важни дейности, на които разчитаме, особено в тези времена, включително здравеопазването, грижата за възрастните, социалните и институционалните услуги, логистиката и доставките на храни.

Значимостта на тези хора и правото им на безопасна работна среда и правото да говорят открито за заплахите за общественото здраве и сигурност, корупцията и други злоупотреби, трябва да бъде защитено. Техните сигнали, а и тези на всички граждани, са жизнено необходими за предотвратяване на мащабни бедствия и за намаляване на въздействието, което кризата оказва върху всеки от нас, върху най-уязвимите членове на нашите общества и върху самите демократични системи.